



מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים
הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
אוניברסיטת תל אביב



עמיתי מיתר
ומקבלי התואר
"דוקטור לפילוסופיה"
לשנת תשע"ח

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים אשר נחנך בשלהי תשס"ז מבטא את מחויבות הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן, לקידום התארים המתקדמים בחקר המשפט במטרה להכין את בוגריה לעמדות מנהיגות בתחומי השפיטה, הממשל, הארגונים החברתיים, הכלכלה והפרקטיקה המשפטית.

המרכז מציע מגוון תכניות לימוד לתלמידי מחקר בשלוש מסגרות: לימודים לקראת תואר שני עם תזה; לימודי תואר שלישי ומסלול ישיר לתואר שלישי, אשר מכשירים מומחים בשדות המשפט השונים. תכנית הלימודים של מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים כוללת אוסף עשיר של קורסים ייעודיים בעברית ובאנגלית הנלמדים בכיתות קטנות וכן סדנאות וסמינרים. תכנית לימודים זו נבנתה כדי לספק לתלמידי המרכז כלים לקידום המשימה המחקרית שלהם בסביבה העוברת הליכים מתמשכים של התמקצעות וגלובליזציה. כל אלה מועברים על ידי סגל ההוראה המוביל בישראל, שמתוגבר במספר משמעותי של פרופסורים נספחים ופרופסורים אורחים ממיטב האוניברסיטאות בעולם.

הקבוצה המחקרית הצעירה והתוססת של המרכז נהנית ממלגות קיום (המותנות בהקדשת זמן מלא למחקר), מסביבת עבודה תומכת הבאה לידי ביטוי בספרייה ברמה בינלאומית ובחדרי עבודה ייעודיים באגף פרנסיס ומארי-פרנס מינקוף, וכמובן מהנחיה ולימודים ברמה אקדמית בינלאומית על ידי מיטב החוקרים והמרצים.

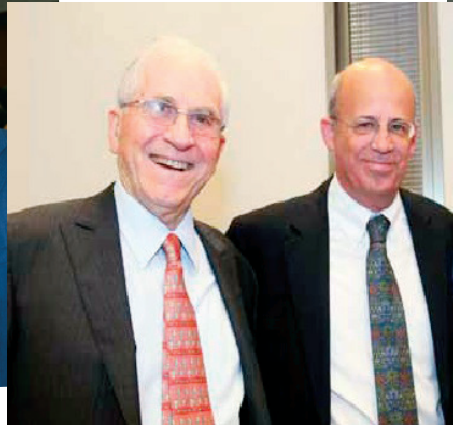
כחלק ממסלול ההכשרה לדוקטורט, יכולים המעוניינים לנסוע לסמסטר מחקר באוניברסיטאות עילית כגון אוקספורד, ייל והארורד. השילוב של סמסטר כזה עם תכנית ייעודית ועשירה, במסגרתה נחשפים תלמידי המרכז לעשרות מומחים ידועי שם למשפטים ממיטב בתי-הספר בעולם, הופך את התכנית שמציע המרכז לחלופה אטרקטיבית במיוחד ללימודים מתקדמים בחו"ל.

עמיתי מיתר הינה קבוצה נבחרת של תלמידי תואר שני ושלישי מצטיינים במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים.



פרופ' יוסף קלפטר נשיא אוניברסיטת תל אביב

אני שמח לברך את מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים על עשור של פעילות ייחודית פורצת דרך במחקר משפטי חדשני ובינתחומי עם תוכנית לימודים ייחודית וסיוע נרחב לתלמידי מחקר. המרכז מהווה אבן שואבת לסטודנטים ומומחים בעלי שם, ממיטב האוניברסיטאות בעולם ומחזק בכך את עמדת ישראל בזירה המשפטית העולמית. הצלחת המרכז לא הייתה מתאפשרת ללא החזון, התמיכה והסיוע של מר צבי מיתר ז"ל ושל ממשיכי דרכו עפרה, דפנה ואביעד היקרים, שהביעו מחדש את אמונם במרכז והבטיחו את עתידו לעשרים השנים הבאות.



פרופ' שרון חנס

דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן ומנהל מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים

אני גאה מאוד להציג בפניכם גם השנה את החוברת השנתית של עמיתי מיתר ומקבלי התואר "דוקטור לפילוסופיה" של בוגרי מרכז מיתר ללימודי משפט מתקדמים. המרכז עולה כפורח במלוא מובן המילה.

לפני קצת יותר מאחת עשרה שנים השתתפתי בוועדה ששייעה לפרופ' חנוך דגן, הדקאן דאז, לגבש את החזון של "מרכז מיתר", שאליו נרתם מר צבי מיתר בהתלהבות כה רבה. בשנה שעברה זכיתי, כדקאן החדש של הפקולטה, לקבל על עצמי גם את ניהול המרכז. מפרספקטיבה זו אני יכול להעיד כי מימוש חזון "מרכז מיתר" עלה על כל הציפיות. המרכז הפך שם דבר בזירה המקומית והבינלאומית, והוא לא פחות מאשר חלום שהתגשם. תודה מיוחדת שמורה מעל הכל לצבי מיתר ז"ל - אשר האמין ברעיון, התגייס להגשמתו, וביחד עם המשפחה - עפרה, דפנה, ואביעד ליווה אותנו בעצה טובה לאורך כל הדרך. המשפחה ממשיכה בהנפת הדגל ברמה גם כיום ומחויבת להצלחת המרכז בעתיד.



פעילות המרכז מבטאת את מחויבותנו לקידום התואר המחקרי במשפטים, ובהכנה של בוגרי מרכז מיתר לעולם המחקר וההוראה באקדמיה וכן בעמדות מנהיגות בתחומי השפיטה, הממשל, הארגונים החברתיים, הכלכלה והפרקטיקה המשפטית. נכון להיום, כ-25 מבין בוגרי המרכז הינם מרצים ומרצות באוניברסיטאות ובמכללות בארץ ובחו"ל. בין הבוגרים נמנים גם שופטים, בכירים במוסדות המדינה, במשרדים ובעמדות מפתח במשק. מאז חנוכתו לפני אחת עשרה שנים עלה מספר תלמידי המחקר הפעילים לשישים (פי שלושה מהמצב קודם לכן), הוכפל מספר הפרופסורים האורחים מהמוסדות המובילים בעולם הפוקדים את הפקולטה מדי שנה, ונרשם גידול משמעותי במספר הסדנאות והקורסים המוצעים לתלמידי הפקולטה.

פעילות מרכז מיתר משפיעה רבות גם על סטודנטים לתואר ראשון שכן המצטיינים שביניהם נוטלים חלק בהרצאות, בסדנאות ובקורסים הייעודים ונחשפים למומחים בעלי שם עולמי ונהנים ממגוון שיעורים הנלמדים בשפה האנגלית כבר מראשית דרכם האקדמית. "מרכז מיתר" משמש כחממה לעילית המשפטית של ישראל ומהווה מוקד של יצירה מחקרית עשירה של סטודנטים שמרבייתם מקדישים את כל זמנם למחקר, וזוכים לשם כך למלגת קיום נדיבה מהמרכז. תוצרי המחקרים המתקיימים במרכז כבר הניבו ספרים ומאמרים רבים ובכך מרימים תרומה חשובה לספרות המשפטית הישראלית והבינלאומית ולחברה ולתרבות בישראל באופן כללי.

המרכז לא היה קורם עור וגידים ללא התמיכה והמעורבות של תורמים וידידים שאפשרו הגשמתו של פרויקט מורכב זה, באמצעות תרומות למלגות, להזמנת אורחים מחו"ל, לקיום קורסים ייעודיים של המרכז, סדנאות מחקר ועוד. תודה מיוחדת לפרנסיס ומארי-פרנס מינקוף על תרומתם למבנה ייחודי והמפנק המאפשר לחוקרים הצעירים סביבת עבודה תומכת.

המרכז שינה סדרי עולם בתחום לימודי המשפט בישראל בכך שמיצב את התארים המחקריים במרכז העשייה וחיזק את מעמדה של הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל אביב כאחד המוסדות המובילים בעולם ללימודי משפט.

בתשע"ח יקבלו תואר דוקטור ארבעה-עשר תלמידי ותלמידות מיתר, שיא של מקבלי תואר דוקטור בשנה אחת, בכל שנות קיומה של הפקולטה. תלמידי מיתר קטפו השנה מלגות יוקרתיות כגון מלגת נשיא המדינה (שלושה זוכים מבין תלמידי מיתר), מלגת עזריאלי, מלגת וולף, מלגת קולטון ועוד. אלו הם הישגים חסרי תקדים, והם נזקפים גם לזכותו של יו"ר ועדת תלמידי המחקר בפקולטה וחבר הנהלת מרכז מיתר, פרופ' גיא מונדלק, וכן לעבודתם המסורה של חברי הסגל האקדמי והמנהלי בפקולטה ובמיוחד צוות מרכז מיתר - שרון שלו וספי ויינטראוב. אין ספק כי מרכז מיתר נמצא בתנופת עשייה ועוד היד נטויה. אני גאה לקחת חלק בעשייה זו ומאחל לפקולטה ולמשפחת מיתר עוד שנים רבות של סיפוק והגשמת חלומות.

דבר משפחת מיתר

קרן משפחת צבי ועפרה מיתר תורמת לקשת רחבה של פרויקטים בתחום החינוך והתרבות בארץ ובחו"ל. תמיכתה של הקרן במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים של הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל-אביב הינה אך טבעית לאור הרקע המשפטי של מייסדה, צבי מיתר ז"ל. מר מיתר למד משפטים בפקולטה למשפטים של האוניברסיטה העברית בירושלים והקים משרד עורכי דין בשנת 1962. המשרד אשר הקים, הפך ברבות השנים למשרד הגדול והמוביל בישראל בתחום המשפט התאגידי והמשפט העסקי-הבינלאומי. שמו כיום: מיתר ליקוורניק גבע לשם. במקביל לעיסוקו כעורך דין, בין השנים 1983-1995, כיהן מר צבי מיתר כיו"ר לשכת עורכי הדין בתל אביב ובמשך 12 שנה היה חבר בוועדה למינוי שופטים בישראל.



מבין שלל המפעלות שעו"ד צבי מיתר ז"ל זכה ליזום וללוות בחייו, אין אחד שיישנה למרכז בהיותו מראה מגדלת של מי שהיה: איש משפט, שהאמין בחשיבותו של חינוך ובתמיכה בדור הצעיר. האמין ועשה.

בעשור לקיומו הגיע מרכז צבי מיתר להישגים מרשימים: הפך למרכז הכשרה מוביל לדוקטורנטים בישראל וזכה לשם בינלאומי המושך פניות רבות של תלמידים מכל רחבי העולם. תלמידיו זוכים בפרסים ומלגות ובוגריו זוכים לקבל משרות רמות בתום לימודיהם תוך הכרה בחשיבות השכלתם במרכז. המרכז פועל בסינרגיה עם הפקולטה ומרכזיה האחרים, מקדם את המעמד הבינלאומי של הפקולטה כולה ומהווה מקור גאווה לאוניברסיטה כולה.

עמיתי מיתר המסיימים השנה והמופיעים בחוברת זו, מייצגים נאמנה את המצוינות המאפיינת את בוגריו.

הקרן מודה לכל שותפיה לדרך: ליתר התורמים התומכים במרכז ובמיוחד למשרדי עורכי הדין בישראל שמכירים בחשיבות המרכז באיכות ההשכלה המשפטית שהוא מעניק, לדיקן הפקולטה וצוות המרצים וכמובן לצוות הנאמן של המרכז. בלעדיהם לא יכול היה לקום ולזכות בהישגים כה מרשימים.

בברכת יישר כוח והמשך פריחה והצטיינות

קרן משפחת צבי ועפרה מיתר



מרכז מיתר במספרים

11 שנות פעילות

350

מלגות קיום שנתיות
חילק מרכז צבי מיתר עד כה



המרכז אירח **184** מרצים
אורחים מאוניברסיטאות
מובילות מרחבי העולם וביניהן
טורונטו (**15**), מכון מקס פלנק
(**12**), הרווארד (**10**), ייל (**9**),
ברקלי (**9**), NYU (**9**), קורנל
(**9**), אוניברסיטת מישיגן (**5**),
אוניברסיטת וירג'יניה (**5**),
קולומביה (**5**), UCLA (**5**), דיוק
(**3**), סטנפורד (**2**), אוקספורד (**2**),
קיימברידג' (**1**).

63

סטודנטים קיבלו תמיכה
להשתתפות והצגת מחקריהם
בכנסים בחו"ל.



4 תלמידות זכו בפרס דן דוד
היוקרתי, **3** תלמידות זכו בפרס
ארצי לחוקרים צעירים תלמידה
אחת זכתה במענק מחקר מנעמת,
תלמידה אחת זכתה בפרס קרן
קולטון ו-**3** תלמידים זכו בפרס
נשיא המדינה.



עד כה פורסמו כ-**99** מאמרים
בעברית ובאנגלית של תלמידי
המרכז, השתתפו בכתיבת כ-**16**
פרקים בספרים שיצאו לאור,
כ-**8** ספרים של תלמידי המרכז
ראו אור וכ-**2** ספרים התקבלו
לפרסום.



מאז הקמתו סיימו
78 דוקטורנטים
ו-**27 תלמידי מאסטר**
(במסלול עם תזה)
את לימודיהם במרכז



מתוך מסיימי הדוקטורט,
25 בוגרים השתלבו כחברי סגל
קבוע באקדמיה בארץ ובחו"ל.
כ-**6** מונו לשופטים
1 מהם שופט צבאי,
כ-**9** בעלי תפקידים בולטים
במגזר הציבורי ובתפקידים
בכירים בפרקליטות
כ-**11** עורכי דין בצמרת
הפרקטיקה
כ-**13** המשיכו לפוסט דוקטורט

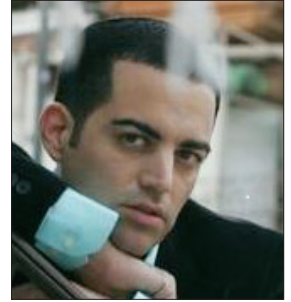
המרכז תומך ומעודד סטודנטים בשלב מתקדם ללמוד סמסטר מחקר בחו"ל.
עד כה נסעו דוקטורנטים לכמה מהאוניברסיטאות המובילות בעולם-
הארזורד (**7** סטודנטים), ייל (**3**) ברקלי (**3**), קולומביה (**2**), אוקספורד (**1**) וטורונטו (**1**).



מסיימות ומסיימי דוקטורט

ד"ר אהרן איתן ליברליזם וחרדיות: בין זכויות אדם לשלוש פרקטיקות חברתיות

מנחים: פרופ' אלון הראל, ד"ר שי וזנר



אהרן (ארי) איתן התחנך בישיבות חרדיות מובחרות עד החלטתו להתגייס לצה"ל. לאחר שירותו הצבאי הוא פנה להשלמת השכלה כללית, סיים תואר ראשון ושני במשפטים (שניהם בהצטיינות), ובהמשך כתב עבודת דוקטורט בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב. במהלך כתיבת הדוקטורט ארי היה חוקר אורח בבית הספר למשפטים של אוניברסיטת קולומביה, וכיום הינו עמית מחקר במכון שלום הרטמן ובפקולטה למשפטים של אוניברסיטת בר-אילן. במקביל לעיסוקיו האקדמיים, ארי הוא פעיל חברתי וסופר. ספריו "ידיד נפש" ו"בשם התבונה" עוררו שיח וזכו לשבחי הביקורת. הספר "ידיד נפש" זכה בפרס הרי הרשון המוענק על ידי החוג לספרות של האוניברסיטה העברית.

במדינת ישראל מרובת הקבוצות והשבטים, הפער בין התפיסה הליברלית לתפיסה הדתית קיים בהקשרים רבים, אחד הבולטים שבהם הוא הנעשה במגזר החרדי. לנוכח מחויבותו של הליברליזם לשמירה על זכויות הפרט, עולה השאלה האם וכיצד פרקטיקות הייחודיות למגזר החרדי עולות בקנה אחד עם דיני זכויות האדם?

עבודת הדוקטורט מבקשת לענות על שאלה זו, באמצעות מחקר בינתחומי הבוחן שלוש פרקטיקות מרכזיות הקיימות בחרדיות הישראלית:

(1). אי השתתפות שווה של גברים חרדים בשוק התעסוקה, בעיקר על רקע עיסוקם בלימוד תורה בלבד.

(2). התנגדות והימנעות מהוראה מספקת של לימודי ליבה במוסדות החינוך לבנים.

(3). התנגדות והימנעות מגיוס לצבא.

החלק הראשון של העבודה משרטט את התשתית האידיאולוגית המכוננת את שלוש הפרקטיקות; החלק השני עוסק בשאלה אילו זכויות אדם נפגעות כתוצאה מיישומן של שלוש הפרקטיקות, אילו זכויות עומדות בעבר האחר של המתרס, והאם ישנה הצדקה להתערבות מדינתית שתכליתה שינוי מתכונתן הנוכחית של שלוש הפרקטיקות; החלק השלישי מצביע על הקשיים המגבילים את יכולתן של סנקציות מדינתיות להשיג את השינוי המתבקש לגבי שלוש הפרקטיקות; החלק הרביעי בוחן מגמות שינוי הקיימות כיום בחברה החרדית ומציג מתווה פעולה בר-ביצוע שאינו כרוך בכפייה ואינו מוגבל על ידי הקשיים שהוצגו בחלק השלישי, בד-בבד עם יכולתו לתת מענה ראוי לפגיעה בזכויות הפרט הכרוכה בשלוש הפרקטיקות.



"The test of a first-rate intelligence is the ability to hold two opposed ideas in the mind at the same time, and still retain the ability to function."

F. Scott Fitzgerald



ד"ר עינבל בלאו מימון

בחינה משפטית-חברתית בראי ההיסטוריה של מנגנוני פיצוי באירועי נזק גוף המוניים בישראל

מנחים: פרופ' נטע זיו, ד"ר דוד שור



ההיסטוריה הישראלית רצופה אירועים רבי נפגעים אזרחיים כגון: אסון המכביה, פרשת נפגעי רמדיה, וקיימים בה מנגנוני פיצוי רבים ואין מנגנון פיצויי אחיד. כך במשך השנים הותוו מנגנוני פיצויי הכוללים הסדרי חסד ממשלתיים, חקיקה ספציפית נזיקית קבוצתית וליטיגציה, ולעיתים ננקטו כמה הסדרים במשולב. כך, אף שלפי דיני הנזיקין אפשר היה לצפות שפגיעות דומות תפוצינה באופן דומה, וכי שלהלכה לא אמור להיות הבדל בין פיצוי לנפגע גוף על נזק פרטי ובין פיצוי על אותו נזק גוף שנגרם לו כחלק מקבוצה, בפועל ניכרת שונות גדולה. מה הם הגורמים העיקריים המשפיעים על התוויית מנגנוני הפיצויים באירועים רבי נפגעים בישראל?

המחקר עונה על תהייה זו וצומח מתוך הבסיס התאורטי של משפט, חברה ותרבות, המניח שהמשפט אינו פועל בחלל ריק. המחקר מדגים באמצעות ארבעה מקרי מבחן לאורכה של ההיסטוריה המשפטית-חברתית בישראל, כי התוויה וגיבוש של מנגנון פיצוי לאירוע נזק גוף המוני איננה הכרעה טכנית או משפטית ניטרלית, וכי גורמים שונים-ובראשם חברתיים, פוליטיים, תרבותיים ונסיבות היסטוריות- השפיעו על הבחירה והעיצוב של מנגנוני הפיצוי באירועים מסוג זה. בין הגורמים המשפיעים שנחשפו במחקר: זהות הקבוצה, מקומו של הפרט מול מקומה של המדינה ומתחים שבין תפיסת אחריות מוסרית אל מול אחריות משפטית.

לעינבל תואר ראשון, שני ושלישי במשפטים מאוניברסיטת תל אביב. בימים אלו נמצאת במחקר פוסט-דוקטורט באוניברסיטת אלברטה שבקנדה, וזכתה במלגת קרן אייסקה היוקרתית לחוקרים מצטיינים. במקביל לכתיבת הדוקטורט עינבל שימשה כמרצה בקורסים לתואר שני ותואר ראשון, כרכזת חברתית לחוקרים אורחים וכן כיו"ר (נבחרת) ארגון הסגל האקדמי הזוטר באוניברסיטת תל אביב, ארגון הסגל האקדמי הגדול בישראל. עינבל היא מצטיינת רקטור בהוראה לשנה"ל תשע"ו ותשע"ז ומצטיינת רקטור בהוראה "רשימת המאה" לשנים תשע"ד-תשע"ה. עינבל זכתה גם בפרס "דוקטורנטיות מעוררות השראה" בשנה"ל תשע"ו. משך כעשור עינבל עבדה כעורכת דין בשוק הפרטי והציבורי, בעיקר בתחום הליטיגציה המסחרית, בין כך כעוזרת משפטית של כבוד השופט חאלד כבוב, במחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב (עימו גם פרסמה מספר מאמרים שזכו לתהודה ואימוץ בפסיקות בית המשפט העליון). עינבל פרסמה מספר מאמרים והשתתפה בכנסים רבים בארץ ובח"ל.



"כלל גדול בידינו שאין מערכת משפטית יכולה להתפרנס מגופו של הדין בלבד. גופה של מערכת המשפט זקוקה הוא לנשמה, ויש שאך לנשמה יתרה. נשמה זו תמצא למערכת המשפט בדמותם ובצלמן של נורמות ערכיות שונות, שיסודן בעקרונ העל של עשיית הישר והטוב."

השופט מנחם אלון ז"ל בפסק דין ע"א 391/80 לסרסון נ' שיכון עובדים, פ"ד לח(2) 237, 264.



ד"ר אורה בלום חדשנות קניינית: השקעות הון משותפות בבעלות בדיוור

מנחים: פרופ' חנוך דגן, פרופ' רועי קרייטנר



המחקר מקים על רגליו ערוץ שוקי חדש המבוסס על השקעות הון המיועדות למימון רכישת בית מגורים. מתווה זה מציע שותפות קניינית ייחודית בין משקי בית ממעמד הביניים ומשקיעים מוסדיים, החוברים יחדיו לצורך רכישת בית מגורים עבור משק הבית. תפקידו לתת מענה לשלוש בעיות מרכזיות שמעסיקות בשנים האחרונות מדינות מערביות רבות: בעיית הנגישות לבעלות בדיוור, בעיית המינוף המופרז של חוב, ובעיית האי שוויון.

השותפות עם המשקיע מקנה למשק הבית מכשיר מימוני עצמתי שמאפשר לו להגדיל את כוח הקנייה שלו באמצעות ההון שמזרים המשקיע לבית המגורים. היא מקדמת שלושה מרכיבים עיקריים: הֶשָׁגוּת (affordability), חלוקת סיכונים וגיוון בהשקעות. מרכיב ההֶשָׁגוּת יכול להתרגם בצורות שונות עבור משקי בית שונים. עבור חלקם ההֶשָׁגוּת מאפשרת רכישת בית מגורים ראשון שלא היה בידם לרכוש בכוחות עצמם, ואילו עבור אחרים ההֶשָׁגוּת מאפשרת רכישת בית מגורים גדול יותר במיקום טוב יותר. האפשרות ליהנות מבית מגורים בסביבה טובה יותר, באמצעות השקעה קטנה יותר, משמעותה יצירת הזדמנויות כלכליות וחברתיות חדשות. חלוקת הסיכונים מושגת באמצעות תיחום גזרות האחריות של השותפים בנשיאת הסיכונים. הגיוון מושג באמצעות ההון העצמי של משק הבית שנחסך בעקבות השותפות. ההון הפנוי יוכל לשמש את משק הבית לאפיקי השקעה חדשים ולמקסום העושר.

אורה היא עמיתת מחקר במרכז אדמונד י. ספרא לאתיקה באוניברסיטת תל אביב. באוקטובר האחרון סיימה לימודי דוקטורט במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים בהנחיית פרופ' חנוך דגן ופרופ' רועי קרייטנר. היא בעלת תואר ראשון במשפטים מאוניברסיטת בר אילן ותואר שני (בהצטיינות) ממרכז צבי מיתר ללימודים מתקדמים באוניברסיטת תל אביב. בנוסף, היא בעלת תואר ראשון (בהצטיינות) בפילוסופיה וספרות כללית מאוניברסיטת תל אביב, ומגשרת מוסמכת מהמוסד ליישוב סכסוכים בסנטה קלרה קליפורניה.

אורה שימשה בעבר כמנחה הקלינית של הקליניקה לדיוור קהילה ומשפט בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב. הקימה וניהלה את "מרכז הגר למחקר ופיתוח מדיניות דיוור הוגן" בפקולטה. הנחתה סטודנטים בתכנית MBA בבית הספר למנהל עסקים באוניברסיטת סטנפורד, ועבדה במשרד עורכי דין אזרחי בו התמחתה בעסקאות נדל"ן.



"הנומוס אינו אלא התהליך של מעשי אנוש המתוח בין חזון לממשות."
רוברט קאבר



ד"ר דנה וייס

תאגידיים וזכויות אדם באזורי עימות: המקרה של הסכסוך הישראלי-פלסטיני

מנחים: פרופ' אייל גרוס, פרופ' נטע זיו



עבודת הדוקטורט של ד"ר דנה וייס עוסקת בהשפעה של פעילות עסקית על זכויות אדם באזורי סכסוך, ובוחנת אפשרויות לנסח קריטריונים משפטיים לאכיפת נורמות של זכויות אדם על תאגידיים בהקשרים אלה. מחקרה מציג ניתוח בקורתי של השיח העכשווי בדבר "תאגידיים וזכויות אדם באזורי סכסוך", בהתבסס על מיפוי אמפירי-תיאורי של פעילות עסקית בסביבת הסכסוך הישראלי-פלסטיני. העבודה מגדירה וממפה דפוסים שונים של פעילות תאגידיית המשפיעה על זכויות אדם בסביבה זו, ובוחנת מספר מקרי מבחן המעמיקים לתאר כל אחד מדפוסים אלה ואת מנגנוני האכיפה והרגולציה שהופעלו במסגרתם. ניתוח מקרי המבחן מאפשר לבחון באופן בקורתי את יישומה של תורת המשפט המתפתחת של "תאגידיים וזכויות אדם", העוסקת באכיפה גלובלית של נורמות "ציבוריות" כלפי שחקנים "פרטיים" ועל-ידם. העבודה ממקמת את תורת המשפט הזו כאחד ממופעי המשילות בעידן הגלובלי - התפתחותה של "משילות חדשה", עיצובו של "משפט טראנס-לאומי", והליכי פרגמנטציה במשפט הבינלאומי. על סמך תיאור וניתוח מקרי המבחן, העבודה טוענת ש"הדקדוק הפנימי" של תורת המשפט הזו אינו מתאים באופן מלא לסביבת הסכסוך שנחקרה. תחת זאת, סביבת המשילות הגלובלית, הפרגמנטית, הכאוטית והמבוזרת שנצפתה במקרי המבחן, מאפשרת להפעיל באופן אפקטיבי גם מנגנונים שאינם מיועדים באופן ישיר לאכיפת זכויות אדם; מכשירים שאינם מכוונים ישירות למשטר תאגידיים; ומנגנונים שאינם מניחים אכיפה משפטית מוטת-מדינה. למסקנות אלה תרומה משמעותית למחקר העוסק ברגולציית זכויות אדם של תאגידיים באזורי סכסוך, ואף מעבר להם.

ד"ר דנה וייס היא בעלת תואר מוסמך (בהצטיינות יתרה) ותואר ראשון (בהצטיינות) מהפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב. מחקרה הוצג בכנסים וסדנאות בארץ ובחו"ל. מאמר שכתבה (במשותף) בהתבסס על עבודת התזה שלה פורסם ב-Harvard Journal of Human Rights; ושני מאמרים נוספים פורסמו בספרים. דנה תלמד בשנה הבאה את הקורס "תאגידיים וזכויות אדם" בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב, ובעבר לימדה סמינר בנושא זה במכללה למינהל. זכתה במלגת קרן וולף לדוקטורנטים מצטיינים. במקביל ללימודיה דנה עוסקת בפרקטיקה פרטית בתחומי הליטיגציה במשרדים מובילים: כעורכת-דין במשרד ד"ר א. קלגסבלד ושות', עורכי-דין, ובעבר כשותפה במשרד ליבאי, מן ושות', עורכי-דין. היא התמחתה בלשכת נשיא בית-המשפט המחוזי בתל אביב, השופט (כיום בדימוס) אורי גורן ובמשרדו של שר המשפטים לשעבר דוד ליבאי.

*"The difficulty lies, not in the new ideas, but in escaping the old ones."
John Maynard Keynes (1936)*

ד"ר אסף וינר אסדרת מדיה כאסדרה תרבותית וגבולותיה הראויים בדמוקרטיה ליברלית

מנחים: כבוד השופטת פרופ' דפנה ברק-ארז, פרופ' מיכאל בירנהק



על רקע תפקידם הקריטי של גופי מדיה מסחריים בחברה המודרנית ובפרט מדיה חדשים ופלטפורמות תוכן מקוונות, המחקר מציע ניתוח רב-תחומי של האסור, המותר והנדרש במסגרת אסדרה (רגולציה) מדינתית שלהם.

המחקר מיועד מספק לקובעי המדיניות הציבורית והשיפוטית כלים להתמודדות עם שאלות היסוד הנורמטיביות ביחס לאסדרת מדיה: האם מוצדק להגביל את חירות פעולתם של המדיה המסחריים לשם הגשמת אינטרסים חברתיים? מה עשויים להיות אותם אינטרסים המצדיקים הטלת חובות משפטיות על המדיה הפרטיים? וכיצד להעריך את יחס העלות/תועלת החברתי בהקשרים שונים של אסדרת מדיה?

באמצעות פניה לתחומי-ידע חוץ-משפטיים של מוסר פוליטי ומחקרים אמפיריים של השפעות המדיה, בצד התיאוריה והדוקטרינה של הזכות החוקתית לחופש ביטוי, המחקר מצביע על המחירים הנסתרים של אסדרת מדיה עבור כלל החברה, מעבר לפגיעה בחירותם של גופי המדיה עצמם. בהתאמה, המחקר מציע התאמות הכרחיות בתיאוריה המשפטית של חופש הביטוי ביחס לאמצעי התקשורת הבידוריים-מסחריים וכן מציע מודל אנליטי סדור לקיום ביקורת שיפוטית-חוקתית ביחס לכללי אסדרה קיימים על המדיום הטלוויזיוני; כמו גם ביחס לעקרונות האסדרה המתהווים ביחס לאסדרת המדיה החדשים בזירה המקוונת.

אסף מחזיק בתואר ראשון בתקשורת (בהצטיינות), תואר ראשון במשפטים (בהצטיינות), ותואר שני במשפטים במסגרת תכנית המסלול הישיר לדוקטורט. עם סיום לימודי התואר הראשון התמחה אסף בבית המשפט העליון (כב' השופטת דפנה ברק-ארז), ולאחר מכן שימש כמנהל המחקר בוועדה לבחינת האסדרה על השידורים המסחריים שמונתה על ידי משרד התקשורת בגיבוש רפורמות ברגולציית השידורים בישראל.

במקביל ללימודי הדוקטורט אסף השתלב כעמית מחקר במרכז אדמונד י. ספרא לאתיקה באוניברסיטת תל אביב, כחוקר אורח בפקולטה למשפטים של אוניברסיטת אוקספורד, וכמרצה מן החוץ בתכניות לתואר ראשון ולתואר שני בפקולטה למשפטים של אוניברסיטת תל אביב. מאמריו בנושאים של משפט חוקתי, משפט וטכנולוגיה ואסדרת תקשורת התפרסמו בכתבי עת מובילים בארץ ובעולם.



"Of all human affairs, communication is the most wonderful. There is more than a verbal tie between the words common, community, and communication."

John Dewey, Experience and Nature



ד"ר ג'רמי ויסמן ביטוח קיזוז כנגד חלוקה: כיצד להגדיל יעילות ולשפר הוגנות בנקודת המפגש של אחריות מוגבלת ונזק פוטנציאלי



מנחה: פרופ' שרון חנס

בשל החשש להעניק זכויות רבות מדי, מוקדם מדי ולאנשים הלא נכונים, המשפט נמנע בדרך כלל מלהעניק לנושים "פוטנציאליים" זכויות והגנות משפטיות אשר נושים רגילים בדרך כלל מקבלים. אולם, כאשר המשפט ממתין עד שזק פוטנציאלי הופך לממשי, פעמים רבות הסעד המשפטי הינו מעט-מדי ומאוחר-מדי.

עם דגש על הקונטקסט התאגידי, מחקר זה מראה מתי, מדוע וכיצד היכולת של פירמה להוציא ולחלק בצורה חד-צדדית כסף מקופתה מתמרצת התנהגות נצלנית המנוגדת ליעילות-שוק ולערכי הוגנות, ומציע מנגנון ביטוחי כמסגרת לתיקון כשל זה. המחקר מציג מסגרת משפטית חדשה הדורשת מחברות החפצות לחלק מקופתן, להשיג עוד בטרם החלוקה, ביטוח המגן על ניזוקים פוטנציאליים מפני החלוקה - בהיקף הסכום שהניזוקים יכלו לקבל אלמלא ביצעה החברה חלוקה חד-צדדית. במקביל, על-מנת לוודא שחברות אכן יקזזו נזקים כלכליים פוטנציאליים בצורה המתאימה, דירקטורים ישמשו כ"שומרי סף". בעזרת ניתוח כלכלי המחקר מדגים איך מנגנון זה מאפשר תוצאה המקדמת גם יעילות-שוק וגם צדק-מתקן בנקודת מפגש זו בין תאגידים ונזקים לא-וודאיים. לבסוף, המחקר מסביר כיצד המודל המוצע יכול לשמש כפתרון אפקטיבי גם בהקשרים נוספים.

נולדתי וגדלתי בלוס אנג'לס, ארה"ב, ובגיל 18 עליתי לארץ. אחרי תקופת לימוד בישיבת הסדר ושירות בצה"ל, התחלתי לימודים אקדמאיים. ראשית, למדתי באוניברסיטת בר-אילן, שם סיימתי תואר ראשון ושני במשפטים בהצטיינות, וגם תואר שני במנהל עסקים בנתיב הבינלאומי. אחרי שנת התמחות במשרד יגאל ארנון ושות', המשכתי את לימודי באוניברסיטת תל אביב. תחת הנחייתו של פרופ' שרון חנס השלמתי תואר שלישי במשפטים בתחום דיני תאגידים, כאשר חלק מהתקופה שהיתי בבוסטון כחוקר אורח ועמית מחקר בבית הספר למשפטים באוני' הרווארד. עם סיום הדוקטורט לקחתי לעצמי "פסק זמן" ללימודי יהדות, ובעיקר, להיות פעיל בכמה עמותות וארגונים המעניקים תמיכה ועזרה לבעלי קשיים שונים.



"איזהו עשיר? השמח בחלקו."

פרקי אבות, פרק ד, משנה א



ד"ר מיקי זר "יש לי מה להסתיר": התנגדות למעקב כפעולה פוליטית

מנחה: פרופ' מיכאל בירנהק



למיקי תואר ראשון במשפטים, תואר ראשון
בבלשנות (בהצטיינות) ותואר ראשון בספרות
כללית (בהצטיינות יתרה) מאוניברסיטת תל אביב,
וכן תואר שני במשפטים (בהצטיינות) ממרכז צבי
מיתר ללימודי משפט מתקדמים. עבודת התזה
של מיקי, "פרטיות וזהות בעידן המידע", נכתבה
בהנחיית פרופ' מיכאל בירנהק ועסקה בזהות
אישית ומקומה בתוך שיח הפרטיות, לנוכח איסוף
ועיבוד מידע אינטנסיביים. במקביל ללימודיה ועד
להיותה מלגאית במרכז צבי מיתר, עסקה מיקי
בעריכת סרטי קולנוע וטלוויזיה. בשנים האחרונות
לימדה מיקי כתיבה משפטית לתלמידי תואר
ראשון ושני בפקולטה למשפטים.

החיבור בוחן את טבעה הפוליטי של הזכות לפרטיות, כאשר האתגר המקרי המרכזי הוא לקשור
בין מושג "הפוליטי", שברגיל משויך לזירה הפומבית הציבורית, לבין פרטיות ואינדיבידואליזם
המשויכים ברגיל לזירה הפרטית ואל היחיד, ולפיכך אינם זוכים להכרה מספקת כמושגים פוליטיים.
עם אתגר זה מתמודד המחקר בשני אופנים משלימים; האחד הוא ניתוח תיאורטי של היסודות
הפוליטיים של מושג הפרטיות ושל הזכות המשפטית לפרטיות. השני הוא טיפולוגיה וניתוח
של פעולות התנגדות למעקב-מידע שמטרתן הגנה על פרטיות. לצד טקטיקות פעולה כמו
סירוב למתן טביעת אצבע במקום עבודה, שבירת מצלמות מעקב או חבישת מסכות המונעות
זיהוי באמצעים ביומטריים, דן החיבור באסטרטגיות פעולה כמו יצירת מערכות טכנולוגיות
המאפשרות פעילות מקוונת אונימיית, או הדלפת מידע מסווג בנוגע לשימושים שלטוניים
ומסחריים בטכנולוגיות מעקב ופיקוח. ניסוחה הפוליטי של הגנת הפרטיות נועד לאפשר, בין
השאר, הכרה משפטית בפעולות אלה כפעולות פוליטיות.

כנגד ניסוחה של הפרטיות כשאיפה להגנה על אינטרסים אנוכיים של היחיד, וכנגד הרטוריקה של
"אין לי מה להסתיר" המייצגת ניסוחים כאלה של הפרטיות, הטענה היא שהפרטיות היא תנאי
חיוני לשם הגדרת הזהות האישית, לרבות זהותו הפוליטית של הפרט. יתר על כן, הפרטיות מגנה
על משהו רחב יותר מהזהות האישית, על היבטיה הפוליטיים; היא מגנה על הפוטנציאל האנושי
המאפשר את חירות הפעולה של היחיד, ואובדנה מוביל לאובדן היכולת לפעול באופן פוליטי.



"If privacy is outlawed, only outlaws will have privacy."

פיל צימרמן, שכתב ב-1991 את PGP, תוכנת הצפנת הדואל הפופולרית בעולם עד היום, והפיץ אותה בחינם ברשת



ד"ר קרן ילין מור

The Incorporation of Judicial Decision Support Systems in Judicial Decision-Making

מנחים: פרופ' איל בנבנישתי, פרופ' אורי שילד



במציאות של ימינו הטכנולוגיה חודרת כמעט לכל היבט של חיינו ומשפיעה על האופן שבו אנו מבצעים את מרבית הפעולות, בין אם בחיינו הפרטיים ובין אם במקומות העבודה. עולם המשפט גם הוא הולך ומושפע מהשינויים הטכנולוגיים. עם זאת, ועל אף כניסת הטכנולוגיה גם לבתי המשפט, הליך קבלת החלטות השיפוטי עצמו נותר כמעט ללא שינוי והוא מבוסס בעיקרו על שיקול דעת אנושי. עבודת הדוקטורט היא המחקר המקיף הראשון הבוחן את האפשרות לשלב כלים טכנולוגיים מתקדמים גם בבתי המשפט, כך שהשופטים ייעזרו במערכות תומכות החלטה ממוחשבות (judicial decision support systems) לצורך ההכרעה השיפוטית. למערכות שכאלה צפויה השפעה מרחיקת לכת על תפקיד השופט, על האופן שבו מתקבלות החלטות שיפוטיות, על המשפט ועל החברה. העבודה סוקרת ומנתחת את ההשפעות הללו, ומבקשת לעצב קריטריונים והנחיות לשילוב מיטבי של המערכות בבתי המשפט. כך, עבודת הדוקטורט בוחנת את מטרות ההליך המשפטי ואת תכונותיה הרצויות של השופט, וקוראות לשילוב מערכות תומכות החלטה באופן שיתרום לקידום ערכים אלה; דנה בשאלה כיצד שילוב מערכות תומכות החלטה יכול להגן על השוויון בבתי המשפט, אך מבלי לפגוע ביכולת של המשפט להשתנות כל הזמן; מבררת כיצד מערכות תומכות החלטה יכולות לסייע בצמצום ההשפעה של הטיות קוגניטיביות על הפסיקה; ושואלת כיצד ניתן להגן על זכויות האדם של המתדיינים בבתי המשפט וכיצד מבחינה מוסדית רצוי לשלב את המערכות בבתי המשפט.

קרן בעלת תואר ראשון במשפטים ובמדעי המחשב בהצטיינות באוניברסיטת תל אביב. לאחר סיום הלימודים התמחתה קרן במחלקת הייעוץ והחקיקה במשרד המשפטים, ועבדה במחלקה המשפטית של הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל וכעוזרת משפטית בבית המשפט העליון (בלשכת השופט יוסף אלון). קרן שימשה כעוזרת הוראה בקורסים שונים, כרכזת הקורס "גישות תיאורטיות למשפט" וכמנהלת פרויקט המחקר GlobalTrust. קרן אף היתה מהמארגנות של שני כנסים חוקרים צעירים שהתקיימו בפולטה. במהלך לימודי התואר השלישי קרן היתה עמיתת מחקר במרכז אדמונד י' ספרא לאתיקה וזכתה במלגת דן דוד לתלמידי מחקר. מאמריה הוצגו בכנסים ופורסמו בכתבי עת, והיא עורכת המשנה של הספר Community Interests Across International Law Oxford University Press בהוצאת הוצאת Press בעריכת פרופ' איל בנבנישתי ופרופ' גאורג נולטה.



"Law must be stable and yet it cannot stand still."

Roscoe Pound



ד"ר אבינעם כהן דמוקרטיה בהגירה: אירועים דמוקרטיים במשילות הגירה

מנחה: פרופ' גיא מונדלק



המחקר מפתח ובוחן מודל אנליטי להערכת הראיות המצטברות על מגמות שינוי במשילות הגירה, ובחינת ההשפעה של תמורות מושגיות וארגוניות על מבנה ההזדמנויות הפוליטי עבור מהגרים, שהתיאוריה הדמוקרטית מניחה כי אינם יכולים ליטול חלק במשילות הגירה. מיפויין השיטתי של מגמות השינוי נעשה באמצעות טיפולוגיה של תמורות בדפוסי האסדרה, וזיהוי הסתעפויות מן הדגם של משטרי הגירה מדינתיים, לאורך שני צירים: שינויים מוסדיים וארגוניים בדפוסי המשילות בהגירה; ושינויים נורמטיביים ומושגיים בתפיסת הסמכות והלגיטימציה לקבוע ולנהל ענייני הגירה.

הדגמת הטיפולוגיה ובחינת השלכותיה המוסדיות, הנורמטיביות והמעשיות, נעשית באמצעות מקרי בוחן של תהליכי שינוי ומיסוד של משילות הגירה. המקרים מתעדים ומנתחים מנעד אופני פעולה ואסטרטגיות השתתפות בהן נוקטים מגוון שחקנים מדינתיים, לא מדינתיים ומהגרים. בד בבד, הם עוסקים בסוגיות ליבה חוצות בתחום ההגירה: הטמעת זכויות אדם, דיני פליטים ומשפט בינלאומי במשטר ההגירה הישראלי, כדגם למשטר הגירה מגביל; תפוצתם של הסכמי הגירת עבודה בילטרליים והשוואת אימוצם על ידי ספרד, ישראל וקוריאה; תהליך כינונם של מוסדות בינלאומיים המרכזים שיח מולטילטרלי על הגירה ופיתוח כלכלי; ומגמות של פדרליזם בהגירה בארה"ב ומקסיקו.

המקרים מאפשרים עיון במבני העומק, בתנאי האפשרות ובמשמעויות של שינויים במשילות הגירה. המחקר מצביע על נקודות מעבר, שינויים בשיווי המשקל המערכתי, התפתחות תצורות ממשליות והזדמנויות מוסדיות חדשות. על רקע זה מתבררים התנאים להתהוות "אירועים דמוקרטיים", שבמסגרתם משתתפים מהגרים במשילות הגירה.

אבינעם למד לתואר ראשון במשפטים ובהיסטוריה כללית באוניברסיטה העברית. הוא מלמד משפט בינלאומי וזכויות אדם במכללה למנהל, שם הוא גם ייסד ומנחה קליניקה למשפט בינלאומי וזכויות אדם ואת סדנת הכתיבה "עת לכתוב", ומלמד מדיניות הגירה השוואתית בתכנית ללימודי הגירה באוניברסיטת תל אביב.

מחקרו וכתביבתו עוסקים בתמורות במדיניות ואסדרה של הגירה; בהתפתחות דיני הגירה ומשפט זכויות האדם; במיסוד משטרי הגירה ופיקוח על אוכלוסייה; ובהתהוות תצורות חדשות של משילות, ריבונות והשתייכות פוליטית.



"[T]he rules and categories of law penetrate every level of society, effect vertical as well as horizontal definitions of men's rights and status, and contribute to men's self-definition or sense of identity. As such law has not only been imposed upon men from above: it has also been a medium within which other social conflicts have been fought for ... It is because law matters that we have bothered with this story at all."

E.P. Thompson, Whigs and Hunters (1975)



ד"ר נעמי לבנקורן

תהליכי היווצרות הרגולציה של הזנות בישראל בתקופת בינוי אומה בין השנים 1948-1965

מנחים: פרופ' שי לביא, פרופ' דבורה ברנשטיין



מתוך היותה שרויה במחלוקת ציבורית תמידית, בשל ההשלכות המוסריות, הרפואיות והחברתיות הנרחבות המיוחסות לה, משמשת הרגולציה של הזנות נייר לקמוס מרתק לניתוח חברה, משפט ותרבות. שינויים ברגולציה זו מתרחשים תדיר בתקופות של שינויים דמוגרפיים וחברתיים, המתאפיינים בבחינה מחודשת של נורמות וערכים. בתקופות בינוי האומה יתווספו לכך תהליכי עיצוב גבולות גיאוגרפיים, חברתיים ומוסריים, לצד קשיים הנלווים להקמת משטר חדש, מאבקים בין רגולטורים שונים על חלוקת משאבים וסמכויות, ועוד.

המחקר עושה שימוש בהגדרה רחבה של הרגולציה, המתהווה ופועלת "בחדרים רבים", כהגדרתה של ג'וליה בלאק (Julia Black), ולא באופן היררכי, בניסיון להסביר את הפער הניכר בין כוונותיהם של מנסחיה ומטרתיה, לבין תוצריה בפועל. הוא מתמקד בפעולתם של השחקנים הנשכחים מלב לא פעם בתהליכי הרגולציה, שהם אוכפיה ומושאיה: שוטרים הנדרשים למנוע מטרידים לציבור, נשים העוסקות בזנות וסרסוריהן שיתעלמו מקיומו של החוק או ילמדו כיצד לפעול בצילו, רופאים המוטרדים מהתפשטותן של מחלות מין ואחרים. בנוסף, הוא בוחן גורמים לבר משפטיים המשפיעים על שופטים ומחוקקים: פערים מעמדיים, תפיסות עולם, משאבים מוגבלים, וזרמים רעיוניים המשתנים עם שינוי החברה והעתים.

לנעמי תואר ראשון בקרימינולוגיה, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה מאוניברסיטת בר אילן, תואר שני בלימודי בטחון מאוניברסיטת תל אביב, תואר ראשון במשפטים מהמכללה למנהל, תואר שני ושלישי במשפטים מאוניברסיטת תל אביב. עבודת התזה שלה עסקה בחוק המפליל את לקוחות הזנות בשבדיה, בהנחיית פרופ' דפנה ברק ארז ופרופ' שי לביא.

מרצה מן החוץ באוניברסיטת תל אביב, אוניברסיטת חיפה, המכללה למנהל ומכללת עמק יזרעאל. תחומי המחקר וההוראה שלה הם סחר בבני אדם, משטרה ושיטור, הסטוריה חברתית של שנות החמישים. פרסמה מאמרים בנושאים אלה בכתבי עת ישראלים ובינלאומיים. בעבר נהלה את המרכז לחינוך משפטי קליני במכללה למנהל, ועבדה כמנהלת תחום המאבק בסחר בבני אדם במוקד סיוע לעובדים זרים.



"רק משעה שמצוקות אנושיות הופכות לצעצוע מבהיק וצבעוני פונה התינוק המגודל, ששמו המין האנושי, להתעניין בהן - לפחות לזמן מה. המין האנושי הוא תינוק גחמני מאוד: הוא תובע צעצועים חדשים מדי יום. הצעקה הצדקנית נגד הסחר בעבודה לבנה היא צעצוע כזה."

אמה גולדמן



ד"ר מאיה מארק תפיסת עולמו המשפטית והמשטרית של מנחם בגין, 1977–1948

מנחים: כבוד השופטת פרופ' דפנה ברק-ארז, פרופ' אריה נאור



עבודת הדוקטורט מוקדשת לדיון בתפיסת עולמו המשפטית והמשטרית של בגין, תוך מיקומה בהקשר היסטורי ורעיוני. לצורך כך, בוחנת העבודה את העמדות שהביע בגין בנוגע להפרדת רשויות, כינון חוקה, עליונות המשפט, מעמדה של הרשות השופטת, הבטחת זכויות אדם ושלטון החוק. כמו כן, מציג המחקר את תפיסתו התורת-משפטית של בגין, ובכלל זה את השקפתו לגבי הקשרים שבין משפט לבין מוסר וצדק, משפט טבעי וההיררכיה בין עקרונות וערכים חוץ-משפטיים לבין המשפט הפוזיטיבי. המחקר מבקש להשתתף בפרויקט הרחב של חקר שלטון החוק בישראל. באופן ספציפי, הוא עוסק בפרשות היסטוריות מרכזיות מן הזווית של חקר שלטון החוק ובכך שופך אור על מופעיהן הראשונים של שאלות הנוגעות לציות לחוק, לשלטון החוק ולקבלת סמכות.

מאיה מארק הינה בוגרת תואר ראשון (בהצטיינות) ותואר שני (בהצטיינות) בפקולטה למשפטים של אוניברסיטת תל אביב. עבודת התיזה שלה, שנכתבה בהנחייתה של פרופ' דפנה ברק-ארז, עסקה ברגולציה על מוצרי יסוד ושכר דירה בשנים הפורמטיביות של המדינה, ביחסי הרשויות על רקע זה וביחסי משפט וחברה. במהלך לימודיה שמשה כעוזרת מחקר לפרופ' דפנה ברק-ארז, לפרופ' נטע זיו ולפרופ' דפנה הקר והייתה חברת מערכת בכתב העת 'עיוני משפט' ועורכת כתב העת 'מעשי משפט'. לאחר סיום לימודיה התמחתה בבית המשפט העליון אצל הנשיאה (בדימ') מרים נאור ולאחר מכן שמשה כעוזרת משפטית לנשיאה אסתר חיות.

כיום היא פוסט דוקטורנטית במרכז מינרבה לשלטון החוק במצבי קיצון באוניברסיטת חיפה ומרצה בפקולטה למשפטים של אוניברסיטת תל אביב.



"חייב העם, אם הוא בוחר בחרות, לקבוע את זכויותיו גם מול בית הנבחרים, לבל יוכל הרוב שבו, המשרת את השלטון יותר מאשר שהוא מפקח עליו, לשלול את הזכויות הללו. שמירה על זכויות אלו אפשר להשיג רק בדרך של 'עליונות המשפט', כלומר, קביעת החרויות האזרחיות כ'חוק היסוד' או 'חוק עליון' ומתן סמכות לחבר שופטים לבטל את תוקפו של חוק, הנוגד את חוק היסוד, הסותר את החרויות האזרחיות" מנחם בגין השקפת חיים השקפה לאומית 22 (1952)



ד"ר אוהד סומך

זכות החרטה החוזית פרספקטיבה פסיכולוגית

מנחים: פרופ' נילי כהן, פרופ' רועי קרייטנר



העבודה נשענת על הספרות הפסיכולוגית בתחום הרגשות וקבלת ההחלטות, בכדי לדון בזכותנו של צד לצאת מהקשר החוזי בשל שינוי הרצון. העבודה כוללת שני חלקים מרכזיים. הראשון, מציג את שתי נקודות המבט על החרטה החוזית: המשפטית והפסיכולוגית. בתוך כך, מאגדת העבודה את הכללים המאפשרים להשתחרר מהחובה בשל שינוי הרצון ודנה במאפייניהם המשפטיים. לאחר מכן, פונה העבודה להיבטים הפסיכולוגיים של החרטה החוזית ובמרכזם רגשות החרטה והאכזבה. במסגרת זו דנה העבודה בהשפעת הרגשות על התנהגות הצדדים ומציע שני מודלים של הרצון החוזי: האחד רואה ברגשות כחלק אינטגרלי מהרצון והאחר רואה בהם גורם מעוות. חלקה השני של העבודה בוחן את האינטראקציה שבין שני היבטיה של זכות החרטה החוזית. חלק זה מצביע על המתאם שבין אופן עיצובם של הכללים החוזיים ובין השפעת הרגשות על התנהגות הצדדים; מציג את המנגנונים העשויים להסביר מתאם זה; ובוחן את ההשלכות הנורמטיביות והמעשיות של השפעת רגשות החרטה והאכזבה לנוכח תיאוריות חוזיות בולטות. כמכלול, הפרספקטיבה הפסיכולוגית על החרטה החוזית מספקת תובנות על סוגיות יסוד בדיני החוזים, ביניהן: מהות האחריות והאשם החוזי, תוכנו של הרצון החוזי ותפקידו בעיצוב היחסים החוזיים, והמידה בה התיאוריות החוזיות נענות לממצאי המחקר הפסיכולוגי אודות הרגשות והשפעתם על ההתנהגות והמוטיבציה האנושיים.

אוהד כתב את עבודת הדוקטורט שלו, "זכות החרטה החוזית: פרספקטיבה פסיכולוגית" בהנחיית פרופ' נילי כהן ופרופ' רועי קרייטנר. הוא בעל תואר ראשון בפסיכולוגיה ותואר ראשון במשפטים מאוניברסיטת תל אביב, ובוגר תואר שני במשפטים מהתוכנית האירופאית למשפט וכלכלה אותה סיים ראשון בכיתתו. עבודת התזה לתואר שני של אוהד זיכתה אותו במלגה מקרן בוצ'ריוס (Bucerius).

במהלך לימודיו שימש אוהד עוזר הוראה במספר קורסים, היה מהמקימים של פורום הדוקטורטים למשפט פרטי. שני מאמרים פרי עתו, שאחד מהם נכתב בשיתוף עם בוגר מרכז מיתר עומרי רחום-טוויג, התקבלו לפרסום בכתבי-עת אמריקאים. בימים אלה ממשיך אוהד את מחקרו כפוסט-דוקטורנט באוניברסיטת Science-Po בפריז.



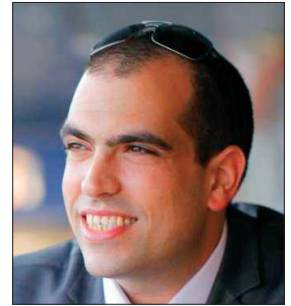
*"Accept life, and you must accept regret."
Henri Frederic Amiel*



ד"ר עומר פלד

סעדים הסתברותיים במשפט

מנחים: פרופ' אריאל פורת, פרופ' אבי טבח



בית-המשפט נדרש לקבוע מה התרחש, מבחינה עובדתית, בין הצדדים העומדים בפניו. אולם, במרבית המקרים לא ניתן ללמוד מהראיות מה היו העובדות ברמת וודאות מלאה. עבודת הדוקטורט עוסקת בהשוואה בין שני כללי הכרעה המשמשים את המשפט להתמודדות עם מצבים של אי-ודאות עובדתית. הכלל הראשון, כלל סף, מורה לבית המשפט לקבוע כי התקיימה עובדה מסוימת אם ההסתברות לה גבוהה מסף הסתברותי מסוים (נניח 50%). הכלל השני, כלל של אחריות הסתברותית, קובע כי בית המשפט יחלק את הסעד בין הצדדים, לפי ההסתברות שהוכחה העובדה הרלוונטית.

במסגרת עבודת הדוקטורט זוהו מאפיינים שונים של אי-ודאות עובדתית (מאפיינים הנוגעים לסוג המידע הזמין לצדדים, למצב הכלכלי של הצדדים לסכסוך, ולסוג הסעד שהמשפט מעניק). המחקר עשה שימוש בכלים כלכליים כדי להראות תחת איזה שילוב של מאפיינים כלל של אחריות הסתברותית יעיל יותר משיטה בינארית של "הכל או כלום". הפירוק האנליטי של מצבי אי-הודאות העובדתית חשף קטגוריות של מקרים בהם כדאי לאמץ משטר של אחריות הסתברותית.

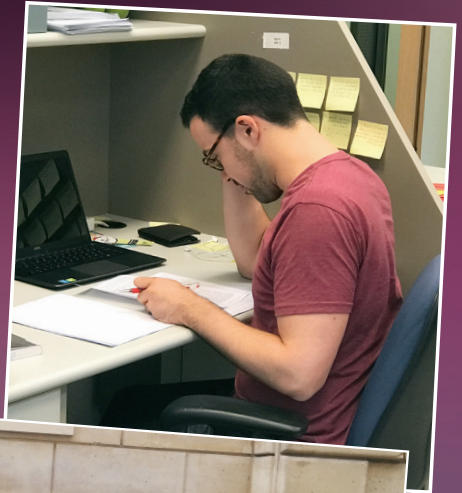
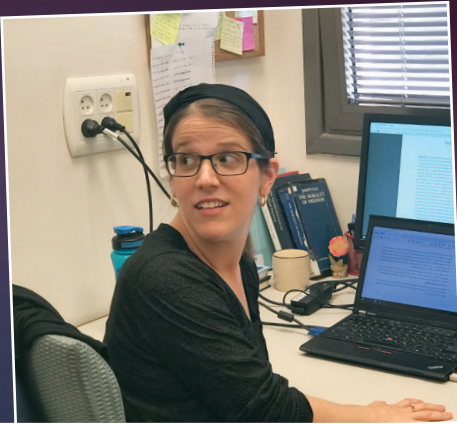
עומר פוסט-דוקטורנט במרכז לחקר הראציונאליות האוניברסיטה העברית בירושלים ומרצה מן החוץ לדיני נזיקין באוניברסיטת תל אביב. לעומר בעל תואר ראשון משפטים (בהצטיינות) מאוניברסיטת תל אביב, ותואר שני (בהצטיינות יתרה) ממרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים באוניברסיטת תל אביב. עומר עבד כעוזר הוראה בקורסים דיני חוזים, נזיקין, קניין וראיות באוניברסיטת תל אביב ובמכללה האקדמית ספיר בנגב. במהלך הדוקטורט עומר זכה בפרס צגלה למאמר מצטיין של סטודנט בפקולטה ובמלגת קרן וולף לתלמידי דוקטורט מצטיינים. במהלך השנה האחרונה עומר השלים מחקר בנושא של רשלנות רפואית בשיתוף המכון הלאומי לחקר שירותי הבריאות ומדיניות הבריאות בישראל.



"Uncertainty means that we do not have a complete description of the world which we fully believe to be true."

Kenneth Arrow







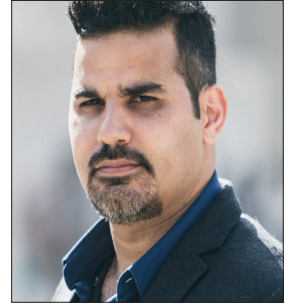


עמיתות ועמיתי מיתר
תואר שלישי

אלעד אוזן

Jus Ex Bello: International Law, Ethics, and the End of War

מנחים: פרופסור איל בננישת, פרופסור משה הלברטל



אלעד אוזן הוא תלמיד לתואר שלישי במשפט בינלאומי ופילוסופיה במרכז מיתר ללימודי משפט מתקדמים ובפרייקט המחקר הבינלאומי GlobalTrust: Sovereigns as Trustees of Humanity, אשר נערך באוניברסיטת תל אביב. הוא בוגר תואר ראשון במשפטים (LL.B), ומוסמך במשפט עסקי (LL.M), שני התארים מהמרכז הבינתחומי הרצליה. במהלך לימודי התואר השני כתב עבודת מוסמך בניתוח כלכלי של המשפט, בהנחייתו של פרופסור אוריאל פרוקצ'יה. הוא גם מוסמך תכנית המצטיינים ביהדות ארצות הברית ע"ש רודמן (M.A) מהמחלקה להיסטוריה באוניברסיטת חיפה. בשנת 2018 זכה במלגת נשיא המדינה למצוינות וחדשנות מדעית, המוענקת לעד עשרה דוקטורנטים ודוקטורנטיות בכל התחומים מכלל האוניברסיטאות בישראל.

עבודת הדוקטורט עוסקת בשאלות מוסריות ומשפטיות אשר מתעוררות בשדה הקרב המודרני, בפרט, במלחמות אסימטריות. מחקרו של אוזן נטוע בתיאוריית המלחמה הצודקת (Just War Theory) ובמשפט הבינלאומי ההומניטרי. תיאוריה זו מניחה את העקרונות המוסריים לשלושה שלבים מרכזיים בניהול מאבקים חמושים. החלק הראשון עוסק בצידוקים ליציאה למלחמה (jus ad bellum). החלק השני עוסק באיסורים ובמגבלות על ניהול המלחמה (jus in bello). החלק השלישי מאפיין את המחויבויות ששוכנו על שכמו של הצד המנוצח במלחמה (jus post bellum), תחום שזכה לתשומת לב מצד האקדמיה והפרקטיקה בשנים האחרונות. מטרתה המרכזית של עבודת הדוקטורט היא להציע חלק רביעי ונחוץ לתיאוריית המלחמה הצודקת: jus ex bello, הוא השלב שנמצא בין ה - jus in bello לבין ה - jus post bellum, ומטרתו להנחות את הצדדים המעורבים במלחמה ביחס למחויבויות מוסריות ומשפטיות לחדול מן הלחימה. בהמשך, המסקנות הנורמטיביות שהמחקר יעלה ישולבו אל תוך מערך השיקולים של דיני המלחמה והמשפט הבינלאומי ההומניטרי.



*"War is no longer declared, only continued."
Ingeborg Bachmann -- Every Day*



מגי אוצרי

על מוסריותו וחוקיותו של הומור פוגעני

מנחים: פרופ' מנחם מאוטנר, פרופ' אסא כשר



מגי אוצרי היא דוקטורנטית במכון מיתר, בוגרת תואר ראשון ושני במשפטים (בהצטיינות) מטעם אוניברסיטת תל אביב. במהלך לימודיה לתואר ראשון שימשה, בין השאר, עוזרת מחקר לפרופ' דפנה ברק-ארז.

אוצרי היא גם סופרת. רומאן ביכוריה, "שתי השמשות של דדיקה", ראה אור בהוצאת כנרת, זמורה-ביתן בשנת 2015. הספר זכה במענק מטעם קרן לייב גולדברג ונבחר לאחד מעשרת ספרי הביכורים המומלצים לשנת 2015 על ידי הספרייה הלאומית. ספרה השני, "כותבת הנאומים", ראה אור לאחרונה, גם הוא בהוצאת כנרת, זמורה-ביתן. במהלך שנת 2019 עתיד לראות אור ספרה השלישי.

השימוש האנושי בהומור על נגזרותיו השונות - הומור המצבים, הבדיחה המתוסרטת, הסאטירה החברתית וכיו"ב - חולש על מכלול תחומי החיים. כך, מתועדות בספרות המקצועית והאקדמית מגוון של פונקציות שונות שאותן ממלא ההומור בחיי בני האדם. בין השאר, ממלא ההומור פונקציות של חברות, משמש כאמצעי לתקשורת ולהעברת מידע, ככלי לפריקת מתחים וכעסים, כאמצעי לפורקן מיני או להתמודדות עם טראומות, כמנגנון לדיון על "טאבו" חברתי, כמקדם משמעותי בהתפתחותו הקוגניטיבית של האדם מפעוט לאדם בוגר, כאמצעי תרפויטי-רפואי וככלי לפיתוח הכושר האינטלקטואלי.

עם זאת, ולמרות המגוון ההולך וגדל של כתיבה אקדמית במסגרת דיסציפלינות מתחום מדעי החברה (כגון פסיכולוגיה, סוציולוגיה, תקשורת, אנתרופולוגיה ופולקלור), אשר עוסקת בנושאים הנוגעים במישרין או בעקיפין בהומור ובהשלכותיו, נראה כי הספרות המשפטית מתייחסת לעיתים רחוקות לממשק בין ההומור לבין נורמות המשפט, ובכל מקרה, אין בנמצא תיאוריה משפטית קוהרנטית שעוסקת בממשק זה. חסרונה של תיאוריה כזו בולט במיוחד מקום שבתי המשפט עוסקים בהומור בעל פוטנציאל פוגעני - למשל, הומור גזעני, סקסיסטי או עדתי, ולמעשה, כל הומור שיש בו כדי לגרום לפרטים בחברה לחוש עלבון או פגיעה.

משכך, תכליתו של המחקר היא למלא חסר זה ולגבש תיאוריה מקיפה, אשר תעסוק ביחס המשפטי הראוי להומור פוגעני, וזאת בהסתמך על ייחודו של הביטוי ההומוריסטי, ועל השונות הקיימת בינו לבין ביטויים אשר אינם הומוריסטיים.

"כל דבר הוא מצחיק, כל עוד הוא קורה למישהו אחר"

וויל רוג'רס

דנה אלכסנדר החלום (הליברלי) ושברו: גבולות הסדר החוקתי של זכויות אדם בישראל

מנחים: פרופ' שי לביא, פרופ' ניסים מזרחי



סדר חוקתי של זכויות אדם אמור להוות, בדמוקרטיה ליברלית, תשתית מוסכמת של עקרונות, המאפשרת לקבוצות בעלות השקפות עולם שונות לחיות בצוותא במסגרת פוליטית משותפת. בישראל של שנות האלפיים, אנו עדים לכך שהסדר החוקתי נכשל בהכלת מחלוקות מסוימות, והופך, הוא עצמו והמוסדות המקיימים אותו - כמו ארגוני זכויות אדם ובית המשפט העליון - למושא של מחלוקת ציבורית. התופעה של תגובת-נגד פוליטית כלפי סדר חוקתי ליברלי אינה ייחודית לישראל.

המחקר מבקש להתחקות אחר גורמי העומק של תופעה זו, המסמנת את גבולות הפרדיגמה החוקתית של זכויות אדם: פרדיגמה שלפיה זכויות אדם הן עקרונות-על המגבילים את הפוליטיקה השוטפת, ובית המשפט הוא שאמון על פרשנותם והחלתם על המערכת הפוליטית. לשם הבנתה של תגובת-הנגד לסדר חוקתי של זכויות אדם, אני עורכת מחקר אמפירי על שלושה מאבקי זכויות אדם משפטיים בישראל, בחמש-עשרה השנים האחרונות, שההתנגדות הציבורית להם הולידה תגובת-נגד פוליטית שסיכלה את הצלחתם. המחקר עורך ניתוח שיחי לטקסטים שביטאו התנגדות לאותם מאבקים, כדי לתאר את ההגיון האתי-פוליטי העומד מאחוריה. המשגת גבולותיה של הפרדיגמה החוקתית של זכויות אדם, כפי שאלה משתקפים בשיח ההתנגדות, תתבסס על ביקורות תיאורטיות על זכויות האדם, מתוך תיאוריה חוקתית, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה של המוסר, ותיאוריה פוליטית. לבסוף המחקר יבקש גם לבחון כיצד עשויה המשגת גבולות הפרדיגמה החוקתית להשליך על הפרקטיקה המשפטית של קידום זכויות אדם.

עד לתחילת לימודי הדוקטורט, במסלול ישיר, עסקה דנה למעלה משני עשורים בפרקטיקה משפטית של זכויות אדם במסגרת האגודה לזכויות האזרח בישראל - תחילה כעורכת דין, ולאחר מכן כמנהלת המחלקה המשפטית. היא עסקה במגוון רחב של תחומים והתמחתה בין היתר בזכויות של בעלי מוגבלות נפשית, בזכויות לתכנון ולשירותים בכפרים הבודווים הלא-מוכרים בנגב, בזכויות של מהגרי עבודה ומבקשי מקלט, בגדר ההפרדה בשטחים הכבושים ובחופש הביטוי. דנה סיימה את לימודי המשפטים בהצטיינות באוניברסיטה העברית, בשנת 1991, והיא בעלת תואר ראשון בפילוסופיה, בהצטיינות יתרה, מאוניברסיטת ייל (1987). בפברואר 2018 זכתה דנה במלגת נשיא המדינה למצוינות ולחדשנות מדעית.



*"From the beginning the paradox involved in the declaration of inalienable human rights was that it reckoned with an 'abstract' human being who seemed to exist nowhere."
(Hannah Arendt, The Origins of Totalitarianism (Cleveland OH, 1958), p. 291.)*



מיטל בר חי פיצוי בגין אובדן יחסי קירבה

מנחה: פרופ' אריאל פורת



האם ראוי לפסוק פיצויים בגין הנזק הנגרם לאחרים עקב פגיעה קשה בניזוק ואובדן יחסי הקירבה עימו? וכיצד ראוי לעצב הסדר המכיר בפיצויים מסוג זה? שאלות אלה הן העומדות במרכז המחקר.

הנזק הכרוך באובדן מערכת היחסים עם הניזוק מתייחס להיבטים הלא ממוניים של אובדן יחסי קירבה: אובדן רעות, תמיכה רגשית, תחושת שותפות, היקשרות, והכוונה ומתן עצות. מידת ההכרה בנזק זה שונה במערכות משפט שונות, ונעה על המנעד שבין הכרה רחבה למדי, דרך פיצויים סמליים לקבוצה מצומצמת של זכאים, ועד להיעדר הכרה מוחלט. שיטת המשפט הישראלית מצויה בקטגוריה האחרונה, וקרוביו של ניזוק שנפטר בעוולה אינם זכאים לפיצוי בגין אובדן מערכת היחסים עימו. חרף השונות במידת ההכרה המשפטית הניתנת לנזק של אובדן יחסי קירבה, ההתייחסות התיאורטית לראש נזק זה בספרות המשפטית היא מעטה ביותר. נוסף על כך, קיים פער משמעותי, וראוי לבחינה, בין התפיסה הנזיקית-משפטית הרואה נזק זה כמשני ביחס לנזקים ממוניים כאובדן השתכרותו של הניזוק, לבין החוויה האנושית הנפוצה הנלווית לאובדן אדם קרוב, שבה מערכת היחסים עצמה והאבל הנלווה לאובדן הם התופסים מקום מרכזי. המחקר בוחן את סוגיות הרחב הנזיקיות המשפיעות על סוגיית הפיצוי בגין אובדן יחסי קירבה, וביניהן שאלת ההכרה בפיצויים לא ממוניים ושאלת כימות הנזק בגין מוות, ומתוך כך מציע הסדר משפטי שיאפשר פיצוי בגין אובדן יחסי קירבה במקרים מסוימים.

מיטל היא בוגרת תואר ראשון במשפטים ומדעי הקוגניציה (בהצטיינות), מהאוניברסיטה העברית בירושלים. בזמן לימודיה שימשה מיטל כעורכת כתב העת "משפטים". כמו כן עבדה מיטל כעוזרת מחקר וכמתרגלת בתחומי המשפט האזרחי והניתוח הכלכלי-התנהגותי של המשפט.

עם סיום לימודיה התמחתה מיטל בבית המשפט העליון, בלשכת כבוד המשנה לנשיא (בדימ') אליעזר ריבלין, ולאחר מכן שימשה במשך מספר שנים כעוזרת משפטית בלשכתו ובלשכת כבוד הנשיא (בדימ') אשר גרוניס.

קודם ללימודי הדוקטורט שימשה מיטל כמרכזת הוועדה הציבורית לגיבוש הסדר פיצוי מיוחד לעובדי הוועדה לאנרגיה אטומית שחלו בסרטן. כיום כותבת מיטל את עבודת הדוקטורט שלה בנושא "פיצוי בגין אובדן יחסי קירבה", תחת הנחייתו של פרופ' אריאל פורת.

*"Where is the wisdom we have lost in knowledge?
Where is the knowledge we have lost in information?"*
T.S. Eliot

איתן דיאמונד הגנה על זכויות האדם בממשק בין מלחמה, משפט ודימוי

מנחים: פרופ' אייל גרוס, פרופ' תומאס קינן



עבודת המחקר של איתן, "הגנה על זכויות האדם בממשק בין מלחמה, משפט ודימוי", מבקשת לבחון את ההשפעות של טכנולוגיות תקשורת ומידע, ובפרט של דימויים חזותיים המופקים ומופצים באמצעותן, על יישום ואכיפה של נורמות משפטיות המסדירות את השימוש בכוח במצבי לחימה ואלימות מאורגנת. המחקר מתמקד בניסיון לעשות שימוש ייזום בתיעוד חזותי במטרה לקדם אכיפה נאותה של הנורמות המשפטיות האמורות וזאת במסגרת העימות הישראלי-פלסטיני. לצורך כך המחקר סוקר מספר מקרי בוחן ועורך עיון ביקורתי בממצאים על יסוד תובנות ממגוון תחומי דעת ובכלל זה ספרות מתחום המשפט הבינלאומי, מדעי המדינה, לימודי ביטחון, תקשורת פוליטית, סוציולוגיה, אנתרופולוגיה חזותית ותרבות חזותית.

איתן דיאמונד מתמחה במשפט הומניטרי בינלאומי ובדיני זכויות האדם. בעבר שימש כיועץ לארגון יוניסף (2016-2018), כמנכ"ל ארגון גישה (-2014) כיועץ משפטי למשלחת הוועד הבינלאומי של הצלב האדום בישראל ובשטחים (2007-2014) וכחוקר ויועץ משפטי בארגון בצלם (-2005) כמו כן, היה ממקימי הארגון הבינלאומי וידרה (Videre Est Credere) ושימש כיועץ משפטי לפרוייקטים במרכז המחקר Forensic Architecture שבגולדסמית', אוניברסיטת לונדון וכחבר בוועדת העורכים של כתב העת Journal of International Humanitarian Legal Studies. בעל תואר ראשון במשפטים מהאוניברסיטה העברית בירושלים (2000), תואר שני במשפט בינלאומי פומבי מבית הספר לכלכלה ולמדע המדינה של לונדון (2005) ודיפלומה בזכויות האדם מהאקדמיה למשפט אירופאי שבפירנצה (2016).

"The values of witnessing and telling the truth belonged to a simpler era. They are being inserted into a moral culture too compromised to be rescued by the authentic information relayed by 'electronic witnesses.'"

Stanley Cohen, *States of Denial: Knowing about Atrocities and Suffering* (Polity Press, 2001) p. 186-187

דורית לוי-וולף בחינת ההשפעה של דעת קהל על החלטות שיפוטיות – מבט חדשני

מנחים: פרופ' אביחי דורפמן, פרופ' טליה פישר



המחקר עוסק בממשק בין הכרעות שיפוטיות לדעת קהל, במטרה לבחון האם עמדות ציבוריות, דעת קהל, משפיעות על ההכרעה השיפוטית, והאם רצוי שדעת קהל תשפיע, ומציג הצדקות לרציות ההשפעה. הסוגיה המרכזית במחקר הינה מידול ההשפעה הרצויה, בטענה כי ההשפעה רצויה בסוגיות משפטיות קונקרטיות, כאשר דעת קהל נורמטיבית ומושכלת וההשפעה מתונה ומבוקרת.

המחקר מושתת על מספר נדבכים: הנחות יסוד: בו מבוססות הנחות היסוד לבחינת השאלה האם דעת הקהל משפיעה על החלטות שיפוטיות ורציותה- אפיון ההכרעה השיפוטית כמבוססת על שיפוט ערכי וחורגת רבתי מהמודל הלגלי, וחלק הדין ומגדיר ומבחין דעת קהל ומונחים קרובים; חלק תיאורטי: בו נידון המצב הקיים, וביסוס ההנחה כי דעת קהל אכן משפיעה על הכרעות שיפוטיות. זאת, לנוכח הכתיבה הקיימת, דוגמאות קונקרטיות, התבטאויות של שופטים, ומכוח שורה של פרדיגמות מתוכן מוכח שיש סיבות לחשוד בסטייה מהמודל הניטרלי שנוטר שריר וקיים ביחס לדעת קהל; חלק נורמטיבי: ליבו של המחקר בטענה בדבר רציות השפעת דעת קהל על החלטות שיפוטיות, באמצעות בניית מסגרת נורמטיבית לבחינת השאלה תוך דיון בהצדקות הכלליות להשפעה, המתווה את שדה השיח. המחקר מציג מודל קונקרטי להשפעה רצויה של דעת קהל לאור הצדקות, ומתווה את סוג ההשפעה רצויה והסוגיות בהן היא רצויה ותורמת.

החל מ-2014: דוקטורנטית בפקולטה למשפטים על-שם בוכמן, אוניברסיטת תל אביב. עבודת הדוקטורט נכתבת בהנחיית פרופ' טליה פישר ופרופ' אביחי דורפמן; 2013-2016: עורכת-דין במשרד עורכי-דין מירה וולף; 2013: מוסמכת אוניברסיטה במשפטים (LL.M.), אוניברסיטת תל אביב, הפקולטה למשפטים על-שם בוכמן, בהצטיינות. עבודת הגמר נכתבה בהנחיית פרופ' מנחם מאוטנר; 2012: עמיתת מיתר במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים; 2009-2011: עורכת-דין במשרד עורכי-דין ליבאי, מן ושות'; 2008: בוגרת אוניברסיטה במשפטים (LL.B.), אוניברסיטת תל אביב, הפקולטה למשפטים על-שם בוכמן, בהצטיינות. מצטיינת דקאן. חברת מערכת "עיוני משפט" ועורכת הספר "האם המשפט חשוב"; בוגרת החוג למדע המדינה, אוניברסיטת תל אביב, הפקולטה למדעי החברה, בהצטיינות.



"אם אנחנו זוכרים את המודל של השופט בהווה היהודית, הוא יושב בשער העיר. זה מבט שאסור שהשופט יהיה מנותק מהמסגרת, מהציבוריות ומהאוכלוסייה שבתוכה הוא פועל."

שופטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע בדימוס נחמה נצר





עמיתי מיתר
תואר שני

דניאל באלנס

היבטים רגולטוריים והיבטים חוקתיים של הנגישות לחשמל

מנחים: פרופ' נטע זיו, פרופ' אייל גרוס



דניאל הוא בעל תואר ראשון במשפטים מאוניברסיטת תל אביב. עם סיום התואר הראשון בשנת 2017, החל בלימודי התואר השני במשפטים. במהלך לימודיו שימש דניאל כעוזר מחקר בתחום אמצעי תשלום, וכעוזר הוראה בקורסים מבוא למשפט עברי ומבוא למשפט אסלאמי, אמצעי תשלום ומסמכים סחירים, International Conflicts ומבוא למשפט בין-לאומי פומבי. משנת 2017 משמש דניאל כיועץ משפטי של הפקולטה לרפואה באוניברסיטת תל אביב.

העבודה בוחנת את הנגישות של משקי הבית לחשמל, תוך התמקדות במחירי החשמל, תשתיות החשמל, והפרקטיקות הנהוגות לניתוק צרכנים מחשמל בשל אי-יכולתם לשלם או בהיעדר תשתית חשמל נאותה. סוגיות אלו נבחנות דרך שתי מסגרות מרכזיות, המסגרת הרגולטורית והמסגרת החוקתית, שהמשותף להן הוא ההתמקדות בשיח זכויות האדם והפגיעה הפוטנציאלית באוכלוסיות מוחלשות.

הדיון במסגרת הרגולטורית ממוקם בתוך שלושה מעגלים קונצנטריים. המעגל הפנימי עוסק ברשות החשמל, הרגולטור המסדיר את משק החשמל, ומדגיש את החשש לפגיעה במעמדו. המעגל האמצעי מציג את השחקנים עליהם מפקחת רשות החשמל, ומעריך את האינטראקציה שבין הרגולטור לבין הגופים והסוכנים עליהם נדרש לפקח. חלק מהדיון מתמקד במעורבותם של התאגידים הגלובליים, המזוהים כבעלי השפעה על חלוקת המשאבים העולמיים. המעגל הרחב מתאר את ההשפעות של הרגולטור והמפוקחים על הציבור, ומתמקד באתגרים הנוגעים לליבת העבודה - מחירי החשמל ותשתיות החשמל.

הדיון במסגרת החוקתית מציב את הנגישות לחשמל בתוך שיח הזכויות החוקתיות, עומד על טיבה של הזכות ומבקש לקדם את מעמדה במשפחת כבוד האדם. במסגרת הדיון מוצג ההקשר בין הנגישות לחשמל לעוני באמצעות מחקרים כמותניים ואיכותניים. שיח זה מאפשר להבין את הצורך של האוכלוסיות מעוטות היכולת בחשמל, ואת ההשפעות החלוקתיות שיש למשפט על ציבור זה. לאחר תיאורה של הזכות לחשמל במשפט הבין-לאומי, יתמקד הדיון במקומה של הזכות בישראל ויוערכו הסיבות האפשריות להיעלמות הזכות משיח הזכויות.



"הנגישות לחשמל הפכה למכרעת בחייו של האדם והיא מהווה תנאי למיגור העוני. היעדר נגישות לחשמל מקשה על תנאי החיים של הציבור כולו."



דן לרגמן

Visions of Mortgage Law

מנחה: פרופ' חנוך דגן



במחקרו במסגרת לימודיו לקראת תואר שני, טוען דן כי חוזה המשכנתא במשפט האנגלו-אמריקני משקף שתי תפיסות שונות של משכנתא: התפיסה האחת רואה במשכנתא גילום של מערכת יחסים אידיאלית בין לווה ומלווה, בעוד שהתפיסה האחרת רואה במשכנתא מוצר הנסחר בשוק צרכני. מתוך תפיסות אלו, הוא מנתח את זכות הפדיון של הלווה (equity of redemption) ואת הכללים המבססים את שוק המשכנתאות המשני. על פניו, נראה כי כל אחד מנושאים אלו מבטא תפיסה אחת של המשכנתא. עם זאת, מחקרו של דן חושף כיצד נושאים אלה מבטאים בדרכים שונות את שתי התפיסות גם יחד.

דן לרגמן הוא בוגר תואר ראשון במשפטים ותואר ראשון בפילוסופיה (בהצטיינות יתרה), שניהם מאוניברסיטת תל אביב. במהלך לימודיו לתואר הראשון עבד כעוזר מחקר לפרופ' מיכאל בירנהק ושימש עורך סטודנט בכרך "מסדירים רגולציה: משפט ומדיניות" בסדרת הספרים "משפט, חברה ותרבות". דן הוא מחבר שותף למאמר שהתפרסם בכרך זה. לאחר סיום לימודיו, התמחה ועבד כעורך דין במשרד מסחרי מוביל. כיום דן הוא תלמיד מחקר לתואר שני בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב. הוא מלמד את הקורס "מיומנויות כתיבה", עובד כעוזר הוראה ומחקר לפרופ' ישי בלנק, וכעוזר הוראה לפרופ' נטע זיו.



"... is the world of contract a world of discrete transactions so defined? Or is it a world of relation, an ongoing dynamic state, no segment of which – past, present or future – can sensibly be viewed independently from other segments?"

Ian R. MacNeil, The Many Futures of Contracts, 47 S. Cal. L. Rev. 691 (1974)



הוועד המנהל

פרופ' שרון חנס - דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן ומנהל מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים
פרופ' יוסף קלפטר - נשיא אוניברסיטת תל אביב
פרופ' ירון עוז - רקטור אוניברסיטת תל אביב
פרופ' יששכר רוזן-צבי - סגן דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
פרופ' גיא מונדלק - יו"ר הוועדה היחידתית לתלמידי מחקר, הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
גב' דפנה מיתר - נחמד
מר אביעד מיתר
עו"ד מאיר לינזן

הנהלה אקדמית

פרופ' שרון חנס - דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן ומנהל מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים
פרופ' יששכר רוזן-צבי - סגן דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
פרופ' גיא מונדלק - יו"ר הוועדה היחידתית לתלמידי מחקר, הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
פרופ' נילי כהן
פרופ' מנחם מאוטנר
פרופ' חנוך דגן

מנהלת המרכז

גב' שרון שלו - עוזרת מנהלית
גב' ספי ויינטראוב - מזכירת תארים מתקדמים
גב' איילת פאר
גב' שירלי שקד - מזכירת תלמידים



אוניברסיטת תל אביב

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים

אוניברסיטת תל אביב, הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן

טל' 03-6406571 | דוא"ל cals@post.tau.ac.il

http://www.tau.ac.il/law/advanced_studies